

overgang van den romaanschen stijl, zet de middenpoort met de schitterende, veelhoekige vensterroos daarboven en de fijne open-gewerkte galerij tusschen twee stevige zijtoentjes, laat den overstekenden gevel van het schip in twee lage zijgevels met spitsbogendeuren en ronde vensters afloopen, construeert de steunpilaren en bogen met doelbewuste zuiverheid en sluit den rijkdom harer motieven af in het laatgotische snijwerk der hoofdeur, — hier, in de kapel, is een nuchtere herhaling van overgeleverde formules, zonder oorspronkelijkheid, flauw en mat als de geest van het toenmalige stadsleven.

Wat buiten deze twee pleinen ligt, kan ons geen verrassingen meer brengen, maar versterkt ons alleen nog in ons oordeel. Iets ongevoons is alleen nog de voortdurende, buitengewoon ruime aanleg der overige stadsgedeelten, de vele pleinen, de breede rechte stra-

ten, die toch sedert de oudste tijden nauwelijks veranderd zijn. Wij zoeken naar de oorzaak van dit verschijnsel. Op de veemarkt staat het gildehuis der schippers met alle emblemen der scheepvaart, maar zonder het water, dat toch de plaats van dit huis had moeten aanwijzen. Oude stadsplannen in overvloed aanwezig in de collecties der vleeschhal, geven hier de verklaring: vroeger liep de IJperlee, met verscheiden

zijkanalen, open door de stad; een hoofdarm liep naar de Grootte Markt vlak langs den voet der St. Martinuskerk, ging langs het bordes der lakenhal en droeg daar de zware vracht van zijn schepen met wol heen. Later werd de rivier door gewelven verborgen, de grachten zijn tot straten geworden en de breedte daarvan werd gevoegd bij het terrein der pleinen en straten. Veel van het leven en de drukte,

veel van het lieflijke der kaden, waar in de even bewogen waterspiegel de magazijnen en woonhuizen hun droomend beeld zagen is daardoor verlorengegaan, maar daarvoor stelde ons de vroolijke zonnige ruimte op vele wijzen schadeloos.

En ook wanneer wij op deze wandelingen door de zonnige straten van IJperen alleen naar het werkelijk mooie zoeken vinden we allerlei bijzondere schoonheden: de klokkentoren van den St. Pieter,

HOUTEN HUIS AAN DE ZILLERPOORT.

die wel lijkt op die van het belfort, met het oude ronde boogportaal aan zijn voet, het hospice Belle in de Rijsselsche straat met zijn sierlijke, nieuw gotische façade, het imposante huis van Mergelijncck in de Uitdragersstraat, dat de bewegelijke pracht van zijn binnenversiering in den stijl van Lodewijk XVI een beetje eigenaardig in dezen ernstiger bodem verplant heeft, zijn voorname tuin met de verrukkelijke steenen